

NORGES HØYESTERETT

Den 30. juni 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01070-A, (sak nr. 2005/647), straffesak, anke,

A (advokat Berit Reiss-Andersen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Alf Martin Evensen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Tjomsland**: Saken gjelder tap av førerett. Hovedspørsmålet er hvilket tidspunkt som er utgangspunktet for den tid tapet av føreretten gjelder, når det er gitt samtykke til beslag av førerkortet, men dette ikke er innlevert til politiet og tapsmelding heller ikke er sendt.
- (2) A, født 0.0.1952, ble 16. april 2003 stanset av politiet i Tønsberg for å ha kjørt i påvirket tilstand. Han samtykket skriftlig i beslag av førerkortet inntil saken var endelig avgjort. Siden A ikke hadde førerkortet med seg, ble dette ikke fysisk overlevert politiet, men han fikk pålegg om å levere det neste dag på politistasjonen i Sandefjord. A etterkom ikke pålegget. Han har heller ikke sendt inn tapsmelding til politiet.
- (3) Ved Tønsberg tingretts dom 2. desember 2004 ble A domfelt for å ha ført bil i påvirket tilstand, jf. vegtrafikkloven § 31 jf. § 22 første ledd, samt for erverv og oppbevaring av 0,6 gram hasj. Straffen ble satt til betinget fengsel i 24 dager og en bot på 10 000 kroner. I tillegg ble han fradømt retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for et tidsrom av 20 måneder regnet fra tidspunktet for rettskraftig dom.
- (4) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt straffutmålingen, nærmere bestemt at perioden for tapet av føreretten var regnet fra rettskraftig dom. Han hevdet at perioden skulle regnes fra det tidspunkt han samtykket i beslag. Lagmannsretten henviste anken til ankebehandling og besluttet at den skulle behandles skriftlig, jf. straffeprosessloven § 333.

- (5) Ved Agder lagmannsretts dom 22. februar 2005 ble fradømmelsen av retten til å føre motorvogn endret til å gjelde for et tidsrom av 13 måneder regnet fra 10. desember 2004 – som var det tidspunkt tingrettens avgjørelse av skyldspørsmålet ble rettskraftig.
- (6) Dommen ble avsagt under dissens. En dommer stemte for at tapet av føreretten skulle regnes fra det tidspunkt domfelte samtykket i beslag av førerkortet.
- (7) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Han gjør prinsipielt gjeldende at tapet av føreretten skal regnes fra 16. april 2003 – det tidspunktet han samtykket i beslaget, og subsidiært anfører han at den fastsatte tidsperiode er for lang hensett til utgangspunktet.
- (8) *Jeg er enig med lagmannsrettens flertall* når det gjelder hvilket tidspunkt som tapet av føreretten skal regnes fra, men er kommet til at domfeltes subsidiære påstand må tas til følge, slik at tidsperioden for tapet av føreretten reduseres.
- (9) Det sentrale spørsmål i saken gjelder forståelsen av § 1 – 4 første ledd i forskrift 19. desember 2003 nr. 1660 om tap av retten til å føre motorvogn mv. – tapsforskriften – gitt i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr.1. Bestemmelsen lyder slik:

”Ved fastsettelse av tap av førerett i dom eller forelegg må det gis opplysning om for hvor lang tid tapet av føreretten gjelder, jf. førerkortforskriften § 38 og § 44 nr. 13. Fristen regnes fra den dagen dommen eller forelegget er rettskraftig. Har førerkortet vært beslaglagt eller det er innlevert tapsmelding før dommen er rettskraftig, skal denne perioden gå i fradrag.”

- (10) Tapsforskriften trådte i kraft 1. januar 2004, men gjelder ifølge overgangsbestemmelsen i § 11-2 for saker – som den foreliggende – som bringes inn for tingretten for pådømmelse etter 1. januar 2004.
- (11) Problemstillingen var tidligere regulert i førerkortforskriften av 23. februar 1979 nr. 4 § 38 annet ledd, hvor det heter:
- ”Inndragningstiden regnes fra datoen for det midlertidige beslag, eller dersom førerkortet ikke er beslaglagt, fra den dag det leveres til politiet.”**
- (12) Jeg nevner også at i punkt 2.4.2 i Håndhevningsinstruksen – utarbeidet av Justisdepartementet og utgitt som Rundskriv G-102/2000 – var bestemmelsen i førerkortforskriften § 38 annet ledd gjengitt med følgende tilføyelse : ”Som innlevering regnes også inngivelse av tapsmelding”.
- (13) Det fulgte etter mitt syn av de tidligere regler at beslaget av førerkortet måtte være fysisk gjennomført eller tapsmelding inngitt for at inndragningstiden skulle ta til å løpe før inndragningsvedtaket var truffet. Dette fremgår også av det standardbrevet politiet 24. april 2003 sendte A, hvor det avslutningsvis heter at ”når endelig inndragningstid fastsettes, vil fristen først løpe fra mottatt tapsmelding eller fra dato for innlevering av førerkortet, jfr. førerkortforskriften § 38, 2 ledd”. Jeg legger til grunn at dette var i samsvar med dagjeldende praksis.
- (14) Jeg kan ikke se det annerledes enn at tapsforskriften § 1-4 første ledd må forstås på tilsvarende måte. Ordlyden er etter min mening klar. Mens bestemmelsens første og annet

punktum gjelder føreretten, er det i tredje punktum det fysiske førerkortet som omhandles. Dersom § 1-4 første ledd tredje punktum skulle forstås slik A anfører, nemlig at tapstiden skulle løpe fra ethvert vedtak om eller samtykke til beslag, ville alternativet ”innlevert tapsmelding” vært uten selvstendig betydning.

- (15) Tapsforskriften ble gitt i forbindelse med at kompetansen i saker om tap av førerkort ble overført fra forvaltningen til domstolene ved lov 4. juli 2003 nr. 77. Det er ingen holdepunkter i lovforarbeidene for at det var meningen å gjøre noen endringer i denne type spørsmål i forbindelse med lovendringen.
- (16) Det er riktig – som anført av lagmannsrettens mindretall – at føreren mister retten til å føre motorvogn når han samtykker i beslag selv om han ikke innleverer førerkortet. Men det kan etter mitt syn anføres reelle argumenter for at vedkommende i en slik situasjon ikke skal godskrives beslaget på samme måten som når beslaget er fulgt opp av fysisk overlevering av førerkortet. Det er åpenbart viktige kontrollhensyn som er begrunnelsen for rekkevidden av unntaksreglen i tapsforskriften § 1-4 første ledd tredje punktum. Det er riktignok – som påpekt av lagmannsrettens mindretall – mulig å omgå et slikt hensyn ved å inngi uriktig tapsmelding, noe som i utgangspunktet vil innebære en overtredelse av straffeloven § 166. Men selv om det her kan være vanskelig å oppnå full etterlevelse, er det etter mitt syn klart at kontrollhensyn må anses som en saklig begrunnelse for å oppstille den reaksjon mot unnlattelse av å innlevere førerkortet som følger av tapsforskriften § 1-4 første ledd. Det er riktig – som anført av forsvareren – at denne forståelsen av forskriften vil innebære at personer som innretter seg slik som A har gjort, vil kunne bli hardt rammet når tapet av føreretten fastsettes. Men jeg vil i den forbindelse tilføye at en bilfører ikke kan ha noen rimelig grunn til ikke å oppfylle de pålegg han i denne sammenheng får.
- (17) A har subsidiært anført at tapsperioden bør settes betydelig kortere enn det lagmannsrettens flertall har gjort. Lagmannsrettens flertall har ut fra en rimelighetsvurdering satt tapsperioden til 13 måneder, som er et kortere tidsrom enn rammen fra 20 til 22 måneder som følger av tapsforskriften § 3-2 nr. 2 for en overtredelse av den karakter som A er domfelt for. Flertallet har begrunnet dette resultat med en henvisning til prinsippet i tapsforskriften § 1-4 annet ledd, som gjelder tilfeller hvor ”vedkommende har hatt førerkortet i sin besittelse i lengre tid etter handlingstidspunktet, dersom han ikke kan bebreides at førerkortet ikke har vært beslaglagt”. Det foreliggende tilfellet faller – som også lagmannsrettens flertall bemerker – utenfor bestemmelsens ordlyd, og bestemmelsen tar som anført av aktor åpenbart sikte på tilfeller hvor det ikke er truffet noe vedtak om beslag. Aktor har anført at hjemmelen for å fastsette en kortere inndragningstid i dette tilfellet enn det som følger av de ordinære regler, er bestemmelsen i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd, som lyder slik:
- ”Tapet av førerett kan settes kortere enn minstetiden i eller i medhold av bestemmelsen her, dersom det ellers vil virke urimelig hardt og det foreligger særdeles formildende omstendigheter ved forholdet som ligger til grunn for tapet av førerett. Det samme gjelder når andre helt spesielle grunner taler for å gå under minstetiden.”**
- (18) Det er bestemmelsen i annet punktum som her er aktuell. Det hadde kanskje vært naturlig at det spørsmålet om nedsettelse av tapsperioden som vår sak reiser, hadde blitt regulert i tapsforskriften, men jeg kan ikke se at det er tvilsomt at vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd annet punktum i prinsippet kan anvendes i slike tilfeller. Lagmannsrettens flertall har særlig begrunnet reduksjonen i tapsperioden med den lange saksbehandlingstiden. Det tok

ca. 20 måneder fra kjøringen fant sted til tingrettens dom var rettskraftig uten at tidsforløpet i nevneverdig grad kan bebreides A. En anvendelse av hovedregelen om at tidsperioden skal regnes fra rettskraftig dom, rammer derfor i dette tilfellet A spesielt hardt. Jeg er kommet til at dette tilsier at det er grunnlag for å gå under minstetiden, og jeg er blitt stående ved at tapsperioden – slik som foreslått av aktor – bør settes til 10 måneder, regnet fra 10. desember 2004.

(19) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at fradømmelsen av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn settes til 10 – ti – måneder, regnet fra 10. desember 2004.

(20) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(21) Dommer **Flock:** Likeså.

(22) Dommer **Lund:** Likeså.

(23) Dommer **Aasland:** Likeså.

(24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at fradømmelsen av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn settes til 10 – ti – måneder, regnet fra 10. desember 2004.

Riktig utskrift bekreftes: